

Kaavin kunnan valmiussuunnitelman yleinen osa

Versio	Hyväksymispäivä	Muutos
1.0	kvalt. 14.11.2023 § 47	

SISÄLTÖ

Sisällys

0	Yleistä	4
1	Strateginen valmiussuunnitelma, varautuminen häiriötilanteisiin	5
1.1	Turvallisuuskulttuuri ja turvallisuudenhallinta kuntakonsernissa	5
1.2	Elintärkeät ja kriittiset toiminnot sekä niihin kohdistuvat uhkat	5
1.3	Varautumisen ja valmiussuunnittelun tarkoitus ja tavoitteet	6
1.4	Lainsäädäntö ja ohjeet	7
1.5	Alueelliset ja kunnalliset uhka-arviot ja riskien arviointi	8
1.6	Painopisteet varautumisen kehittämisessä ja toimenpideohjelma	9
1.7	Häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseen liittyvät kustannukset ja hankinnat	10
1.8	Varautumiskoulutus ja harjoitukset	10
1.9	Valmiussuunnittelun vastuut ja vastuuhenkilöt kuntakonsernissa	10
1.10	Varautumisveloitteiden huomioiminen ostopalveluissa ja sopimusperusteisessa palvelutuotannossa	13
1.11	Yhteistoiminta varautumisessa ja suunnitelmien yhteensovittaminen	13
1.12	Kuntakonserninvalmiussuunnitelmien yhteensovittaminen	13
1.13	Pelastuslaitoksen tuki valmiussuunnittelulle	13
2	Operatiivinen valmiussuunnitelma, häiriötilanteen hallinta	13
2.1	Häiriötilanteen hallinnan tehtävät ja tavoitteet	13
2.2	Johtamisjärjestelmä normaalioloissa	14
2.3	Kuntakonsernin johdon ja avainhenkilöstön hälyttämis- ja informointijärjestelyt	14
2.4	Luottamushenkilöelinten informointi.....	14
2.5	Tehostetun johtamisen ja tilanteen seurannan käynnistäminen häiriötilanteessa	15
2.6	Johtamispaikat.....	15
2.7	Johtaminen ja tilannetietoisuus	16
2.8	Viestinnän ja tiedottamisen peruslinjaukset	17
2.9	Vastuut ja tehtävät häiriötilanteen hallinnassa	17
2.10	Pelastuslaitoksen tuki häiriötilanteen hallinnassa	17
2.11	Pelastustoiminta, väestön suojaaminen ja yhteistoiminta pelastuslaitoksen kanssa.....	18
2.12	Toiminnan yhteensovittaminen	19
3	Poikkeusolojen valmiussuunnitelma, varautuminen poikkeusoloihin	20
3.1	Poikkeusolojen vaikutukset kunnan toimintaan ja toimintaedellytyksiin	20
3.2	Kunnan hallinto poikkeusoloissa	21
3.3	Valmiustoiminta poikkeusoloissa	21

Kaavin kunnan valmiussuunnitelman yleinen osa

3.4	Varausjärjestelyt ja varaamisen vastuut	21
3.5	Väestönsuojelutehtävät ja väestönsuojeluorganisaatio	22
4	Käsitteitä	23
5	Liitteet	24

0 Yleistä

Valmiuslain mukaan kunnan tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluun sekä toimenpitein varmistaa tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen myös poikkeusoloissa.

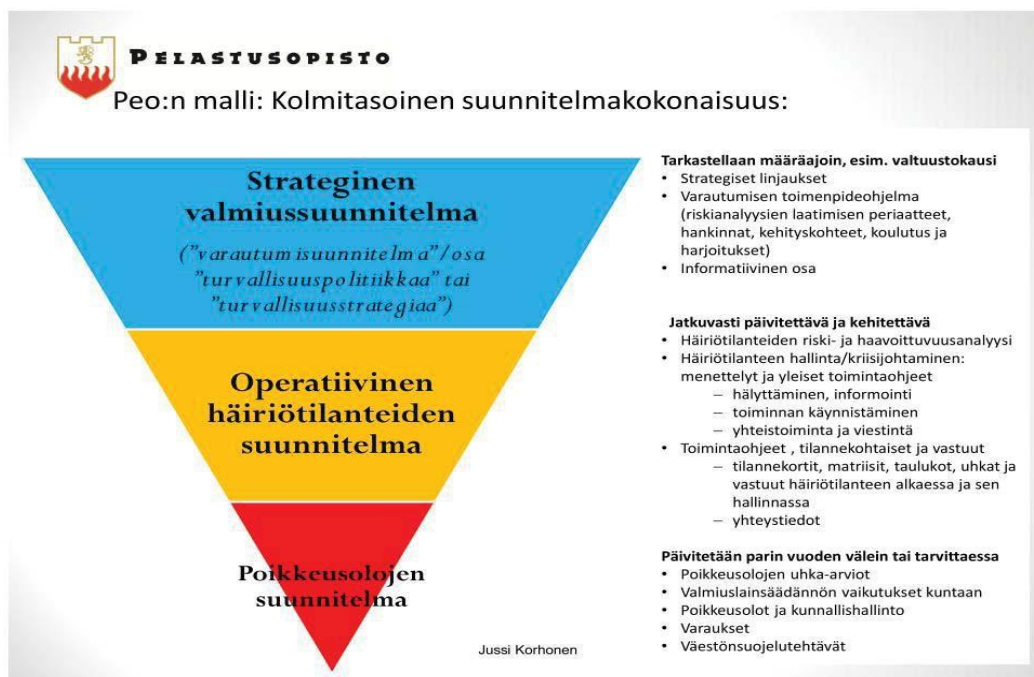
Valmiussuunnittelulla tarkoitetaan organisaation varautumista tavalla, missä voimavarojen käyttö ja toiminta suunnitellaan sekä priorisoidaan häiriötilanteen vaatimusten mukaisesti ottamalla huomioon myös valmiuslain tarkoittamat poikkeusolot.

Kunnan valmiussuunnitelma jakautuu yleiseen osaan ja toimialakohtaisiin valmiussuunnitelmiin. Kunnan yleinen valmiussuunnitelma on kuntalaisten nähtävissä kunnan nettisivuilla osoitteessa www.kaavi.fi. Kaavin kunnan johtoryhmän ja valmiusjohtoryhmän nimeää kunnanjohtaja.

Valmiussuunnitelman yleiseen osaan on koottu koko kuntakonsernia koskevat yhteiset linjaukset ja toimintaperiaatteet noudatettavaksi myös toimialoilla sekä merkittävimmät kuntakonsernia koskevat uhkatilat ja riskit. Yleinen osa toimii kuntakonsernin eri toimijoiden valmiussuunnittelua ja häiriötilanteiden aikaista toimintaa yhteen sovittavana ja painopisteitä asettavana asiakirjana.

Valmiussuunnitelman yleinen osa koostuu kolmesta kokonaisuudesta;

- strateginen valmiussuunnitelma,
- operatiivinen valmiussuunnitelma häiriötilanteiden toimintaa varten
- poikkeusolojen erityiskysymyksiä käsittelevä osa

1 Strateginen valmiussuunnitelma, varautuminen häiriötilanteisiin

1.1 Turvallisuuskulttuuri ja turvallisuudenhallinta kuntakonsernissa

Pääpaino valmiussuunnittelussa on normaaliolojen häiriötilanteilla. Valmiuden ylläpito pyritään saamaan osaksi normaalia toimintaa, ja painopistettä pyritään suuntaamaan häiriötilanteiden hallinnasta niiden ennakointiin, estämiseen sekä vaikutusten minimointiin.

Strategista suunnitelmaa päivitetään noin neljän vuoden välein.

1.2 Elintärkeät ja kriittiset toiminnot sekä niihin kohdistuvat uhkat

Suomalaisen yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja ovat:

- valtion johtaminen
- kansainvälinen toiminta
- Suomen puolustuskyky
- sisäinen turvallisuus
- talouden ja infrastruktuurin toimivuus
- väestön toimeentuloturva ja toimintakyky
- henkinen kriisinkestävyys

Valtioneuvoston vahvistamassa yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa kuvatut uhkamallit on laadittu yhteiseksi perusteiksi kaikessa varautumisessa. Uhkamallit ovat luonteeltaan yleisiä ja ne kuvaavat turvallisuusympäristössä mahdollisesti tapahtuvia häiriöitä:

- Voimahuollon vakavat häiriöt
- Tietoliikenteen ja tietojärjestelmien vakavat häiriöt
- Yhdyskuntatekniikan vakavat häiriöt
- Elintarvikehuollon vakavat häiriöt
- Väestön terveyden ja hyvinvoinnin vakavat häiriöt
- Suuronnettomuudet, luonnon ääri-ilmiöt ja ympäristöuhkat

Pohjois-Savon alueellinen riskiarviointi on tehty vuonna 2023, joka tarkentaa valtakunnallista turvallisuusstrategiaa ottaen huomioon alueellisen riskiarvioinnin.

Edellä esiteltyjen elintärkeiden toimintojen ja uhkamallien perusteella Kaavin kunnan elintärkeät ja kriittiset toiminta-alueet on tunnistettu. Kriisijohtaminen on keskeistä kokonaistilanteen hallinnassa ja toiminnan koordinoinnissa, ei itse operatiivisessa toiminnassa.

1.3 Varautumisen ja valmiussuunnittelun tarkoitus ja tavoitteet

1.3.1 Varautuminen ennaltaehkäisevänä toimintana

Varautumiseen kuuluu olennaisesti häiriötilanteiden ennaltaehkäisy ja riskien minimointi sekä poistaminen.

Häiriötilanteiden hallintaa varten tarvitaan koulutusta ja säännöllistä harjoittelua. Varautumista ja valmiutta koskevat suunnitelmat on pidettävä ajan tasalla.

Yritysten, yhteisöjen ja kotitalouksien itsenäinen varautuminen häiriötilanteisiin on myös huomioitava osana kunnan valmiussuunnittelua. Tähän kuuluu mm. Kotivara-tietoisuus ja 72 tunnin varautumisen periaate.

Suomi on tietoyhteiskuntana riippuvainen tietoverkkojen ja -järjestelmien toiminnasta ja näin ollen myös erittäin haavoittuvainen niihin kohdistuville häiriöille. Tästä keskinäisriippuvaisesta ja moninaisesta sähköisessä muodossa olevan tiedon käsittelyyn tarkoitettu ympäristöstä on kansainvälisesti ryhdytty käyttämään termiä kybertoimintaympäristö.

Kybertoimintaympäristöön kohdistuvat uhkat ovat muuttuneet vaikutuksiltaan aiempaa vaarallisemmiksi yksittäisten ihmisten, yritysten sekä koko yhteiskunnan kannalta. Uhkia muodostavat toimijat ovat ammattimaisempia kuin ennen ja nykyään niihin voidaan laskea kuuluviksi myös valtiolliset toimijat. Kybertoimintaympäristössä toteutettavia hyökkäyksiä voidaan käyttää poliittisen ja taloudellisen painostuksen välineinä ja vakavassa kriisissä yhtenä vaikuttamiskeinona perinteisten sotilaallisten voimakeinojen ohella.

Kaavin kunnan ennalta ehkäisevänä toimintana kybertoimintaympäristössä on tietoturvallinen toimintaympäristö. Ajantasaisella tietoturvapoliitilla sekä tietoturvaperiaatteilla ja -käytännöillä kunta pystyy varautumaan tietoverkkojen haavoittuvuuksiin. Myös henkilöstön tietoturvakoulutukset ovat avainasemassa.

1.3.2 Elintärkeiden toimintojen ja palveluiden turvaaminen: jatkuvuussuunnittelu

Toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi todennäköisimpien häiriötilanteiden varalle on oltava jatkuvuussuunnitelmat ja suunnitelmien mukaista toimintaa on harjoiteltava säännöllisesti henkilöstön tietotaidon ylläpitämiseksi. Suunnittelun pitää olla osa normaalia toiminnan suunnittelua, ei erillinen prosessi.

Varajärjestelyt on tehtävä niin ihmisten, tilojen, laitteiden kuin tietojärjestelmien osalta.

Kukin toimiala tekee suunnitelmat omaa toimintaansa varten.

Varautumisvelvoitteiden huomiointi ostopalveluissa on tärkeää.

1.3.3 Häiriötilanteen hallinnan ja johtamisen edellytysten turvaaminen

Häiriötilanteen tehokkaan hallinnan kannalta on keskeistä, että tarvittavat toimenpiteet käynnistetään viipymättä ja riittävässä laajuudessa. Häiriötilanteen seuraamuksien pienentämiseksi on parempi käynnistää hieman ylimitoitettut

toimenpiteet tilanteen hallitsemiseksi; jo käynnistettyjä toimenpiteitä voidaan keskeyttää, mikäli tilanne osoittautuu alkuarviota paremmaksi.

Kunnan laajuisen kriisinhallinnan yksi keskeisimmistä toiminnoista on tilannekuvan hallinta. Toimialoilla on omat strategiset ja operatiiviset suunnitelmat häiriötilanteissa toimimiseen, mutta eri toimialojen ja muiden sidosryhmien välisen yhteistyön koordinoimiseksi laajemman kokonaiskuvan hallinta on välttämätöntä.

Toinen tärkeä osa-alue kriisinhallinnassa on viestintä. Oikea-aikainen, tietosisällöltään ja levikiltään riittävän laaja sekä paikkansa pitävä tiedotus auttaa kontrolloimaan tilannetta ja hillitsemään epävirallisten kanavien kautta leviävän, mahdollisesti väärän tiedon vaikutuksia. Aktiivinen tiedottaminen häiriötilanteen aikana on tärkeää myös silloin, kun häiriötilanteen selvittely tai purkaminen on suvantovaiheessa; ”Ei tiedotettavaa” -viestit antavat tilanneviestejä seuraaville kuvan, että häiriötilanteen hallinta on aktiivista ja viestintä toimii.

Erilaisten häiriötilanteiden varalta on tehtävä suunnitelmat vaihtoehtoisten viestintävälineiden käytöstä siltä varalta, että perinteiset viestintäkanavat (kuten puhelin ja sähköposti) eivät ole käytettävissä.

1.4 Lainsäädäntö ja ohjeet

Viranomaisten tehtäviä koskevissa säädöksissä on määrätty, että organisaation on hoidettava tehtävänsä kaikissa oloissa. Normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin tulee varautua. Kuntien, kuntayhtymien ja muiden kuntien yhteenliittymien pitää varmistaa tehtävänsä hoidon mahdollisimman hyvä jatkuvuus poikkeusoloissa valmiussuunnitelmien ja etukäteisvalmisteluin.

Valmiuslaki (706/2022)

§ Poikkeusolojen määritelmä

Poikkeusoloja tämän lain mukaan ovat:

- 1) Suomeen kohdistuva aseellinen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettava hyökkäys ja sen välitön jälkitila;
- 2) Suomeen kohdistuva huomattava aseellisen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavan hyökkäyksen uhka, jonka vaikutusten torjuminen vaatii tämän lain mukaisten toimivaltuuksien välitöntä käyttöön ottamista;
- 3) väestön toimeentuloon tai maan talouselämän perusteisiin kohdistuva erityisen vakava tapahtuma tai uhka, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti vaarantuvat;
- 4) erityisen vakava suuronnettomuus ja sen välitön jälkitila;
- 5) vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti; sekä
- 6) sellainen
  - a) julkisen vallan päätöksentekokykyyn;
  - b) rajaturvallisuuden tai yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen;

Kaavin kunnan valmiussuunnitelman yleinen osa

- c) välttämättömien sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen palvelujen saatavuuteen;
- d) energian, veden, elintarvikkeiden, lääkkeiden tai muiden välttämättömien hyödykkeiden saatavuuteen;
- e) välttämättömien maksu- ja arvopaperipalvelujen saatavuuteen;
- f) yhteiskunnallisesti kriittisten liikennejärjestelmien toimivuuteen; tai
- g) edellä a–f alakohdassa lueteltuja toimintoja ylläpitävien tieto- ja viestintätekniisten palvelujen tai tietojärjestelmien toimivuuteen kohdistuva uhka, toiminta, tapahtuma tai näiden yhteisvaikutus, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti ja laajamittaisesti estyvät tai lamaantuvat tai joka muulla näihin vakavuudeltaan rinnastuvalla tavalla erityisen vakavasti ja olennaisesti vaarantaa yhteiskunnan toimintakykyä tai väestön elinmahdollisuuksia.

1.5 Alueelliset ja kunnalliset uhka-arviot ja riskien arviointi

Uhkien ja riskien arviointi pyritään koulutusten, ohjeistusten ja työkalujen (eli taulukko- ja dokumenttipohjien) avulla yhtenäistämään siten, että arvioista saadaan mahdollisimman saman tasoisia.

Valmiussuunnitelman erillisessä liitteessä luettelo mahdollisista uhkista ja häiriötilanteista, joita tarkastellaan arviota laadittaessa.

1.5.1 Toimialakohtaiset uhka-arviot ja riski- ja haavoittuvuusanalyysit

Kunnanhallituksen alaisten toimielinten ja konserniyhteisöjen tulee talousarvion laadinnan yhteydessä analysoida toimintaympäristön muutoksia, tunnistaa tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioida niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laatia tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet riskien hallitsemiseksi. Kunnanhallitus kokoaa näiden perusteella koko kuntakonsernia koskevan riskianalyysin ja menettelytavat merkittävimpien riskien hallitsemiseksi.

Riskienhallinnan toteutus tapahtuu sekä Kunnan toimialoilla, että tytäryhteisöissä, jotka vastaavat prosessiensa riskienhallinnasta ja sen ohjeistamisesta. Toimialat kartoittavat toimintaansa liittyvät riskit ja laativat omat riskienhallintasuunnitelmansa.

Riskienhallinnassa noudatetaan seuraavia periaatteita:

1. Riskit luokitellaan strategisiin, taloudellisiin, toiminnallisiin, sekä henkilö- ja vahinkoriskeihin.
2. Riskien kartoituksen keskeinen tarkoitus on tunnistaa riskit, joilla on merkitystä toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisen sekä henkilöstön ja kunnan asukkaiden turvallisuuden kannalta.
3. Riskit pyritään ensisijaisesti poistamaan. Jäljelle jääneiden riskien vaikutusten pienentämiseksi sisällytetään riskienhallintasuunnitelmiin toimenpiteet vahinkojen torjumiseksi ja niistä toipumiseksi.

1.5.2 Riskien arviointi

Työkaluna kunnan ja toimialojen riskien ja haavoittuvuuksien arvioinnissa toimii valmiussuunnitteluohjeen taulukoista sovellettu riski- ja haavoittuvuusanalyysitaulukko, jonka pohjalta kunnan arviointikin on tehty. Taulukon avulla laaditaan

häiriötilanneskenaarioita, niiden aiheuttamia riskejä ja analysoidaan oman toiminnan haavoittuvuutta.

Kukin toimiala täyttää taulukon oman arvionsa mukaisesti. Arvion pohjana voi käyttää kunnan tasolla tunnistettuja riskejä (luvun 1.5 listaus). Toimialojen tuottamat riskianalysit kootaan yhteen, ja kunnan tasolla tunnistettuja riskejä muokataan tarvittaessa toimialojen tunnistamien riskien mukaisesti. Riskien analysointi tapahtuu siis vuorovaikutteisesti; kunnan tasolla tehdyt muutokset voivat vaikuttaa toimialojen riskianalyyseihin ja päinvastoin.

1.6 Painopisteet varautumisen kehittämisessä ja toimenpideohjelma

Kunnan varautumista pyritään parantamaan vakiinnuttamalla valmiussuunnittelu-prosessi, jalkauttamalla valmiussuunnittelu toimialoille, pitämällä valmiussuunnitelmat ajan tasalla ja parantamalla johtokeskusosaamista.

Taulukko 1. Kaavin kunnan varautumisen kehittämistoimenpiteet

Painopiste	Toimenpiteet	Toteutusaikataulu	Vastuutaho
Valmiussuunnitteluprosessin vakiinnuttaminen	Sisällytetään talousarvio-prosessiin	Valtuustokausittain	Kunnanjohtaja
Valmiussuunnittelun jalkauttaminen toimialoille	Toimialojen suunnitelmien päivittäminen, organisointi ja koulutus	Vuosittain jatkuvana toimintana	Kunnanjohtaja, toimialajohtajat
Toimialojen sekä erillistoimintojen valmiussuunnitelmien ajantasaisuus	Määrävälein päivittäminen	Vuosittain jatkuvana toimintana	Toimialajohtajat, väestönsuojelun ohjausryhmä
Johtokeskustyöskentely	Johtokeskuksen perustaminen, harjoittelu	1 harjoitus/vuosi	Kunnanjohtaja, toimialajohtajat

1.7 Häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseen liittyvät kustannukset ja hankinnat

Varautuminen on osa kunnan normaalia toimintaa ja siitä aiheutuvat kustannukset sisällytetään toiminta- ja taloussuunnitelmiin sekä talousarvioiden toiminta- ja investointimenoihin.

1.8 Varautumiskoulutus ja harjoitukset

Kaavin kunta vaikuttaa osaltaan aktiivisesti siihen, että alueellisesti järjestetään määrääjain laajempia valmiusharjoituksia. Kunta huolehtii myös osaltaan siitä, että hyvinvointialue (pelastuslaitos) järjestää vuosittain pienempiä, teemakohtaisia valmiusharjoituksia. Toimialat ja yhtiöt järjestävät omia harjoituksiaan tarpeen mukaan.

Kunnan henkilöstöstä osallistuu vuosittain henkilöitä eri toimijoiden järjestämille yleisille valmiussuunnittelun kursseille. Kunnan eri toimialojen osallistujat osallistuvat Pelastusopiston koulutuksiin säännöllisesti.

Kunta esittää alueellisille maanpuolustuskursseille henkilöitä.

1.9 Valmiussuunnittelun vastuut ja vastuhenkilöt kuntakonsernissa

Kunnan päätöksentekojärjestelmän pitää toimia normaalioloissa, normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Selkeä toimivallanjako ja eri toimijoiden välinen sujuva yhteistoiminta ovat tehokkaan toiminnan perustana.

Organisaatiorakenteet noudattavat samaa periaatetta; samat rakenteet pätevät tilanteesta riippumatta. Uusia toimielimiä perustetaan vain silloin, kun mikään olemassa olevasta organisaatiosta ei voi suorittaa tarvittavaa tehtävää.

Kunnanjohtaja strategisena johtajana yhdessä kunnanhallituksen kanssa vastaa varautumisesta ja jatkuvuudenhallinnasta.

Valmiussuunnitelman yleisen osan hyväksyy kunnanhallitus ja se saatetaan tiedoksi valtuustolle. Toimialojen ja erillistoimintojen suunnitelmat hyväksyy asianomainen toimielin.

Kaavin kunnan valmiussuunnitelman yleinen osa

Taulukko 2. Valmiussuunnittelun vastuut ja vastuuhenkilöt

Kriittinen palvelu /toiminto	Vastuualue	Varautumistehtävä	Vastuu	Varahenkilö	Suunnitelma
Kriisijohtaminen	Kaavin kunta	Toimialojen varautumisen yhteensovittaminen	Kunnanjohtaja,	Hallintojohtaja	Valmiussuunnitelman yleinen osa
Kriisijohtaminen	Kaavin kunta	Häiriötilanteen hallinnan ja kriisijohtamisen toimintaedellytysten turvaaminen	Kunnanjohtaja	Hallintojohtaja	Valmiussuunnitelman yleinen osa; operatiivinen osa
Kriisijohtaminen	Kaavi kunta	Häiriötilanteiden ja poikkeusolojen viestintään varautuminen			Kriisiviestintäsuunnitelma
Kriisijohtaminen	Konsernihallinto	Konsernihallinnon varautuminen			Hallinnon valmiussuunnitelma,
	Kasvun ja oppimisen toimiala	Opetustoimen varautuminen	Rehtori - sivistysjohtaja	Varahenkilö	Opetustoimen valmiussuunnitelma
	Kasvun ja oppimisen toimiala	Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen varautuminen	Sivistysjohtaja/ Hyvinvointijohtaja	Varahenkilö	Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen valmiussuunnitelma
	Kasvun ja oppimisen toimiala	Varhaiskasvatuksen varautuminen	Päiväkodin johtaja	Rehtori-sivistysjohtaja	Varhaiskasvatuksen valmiussuunnitelma
Sosiaalihuolto	Pohjois-Savon Hyvinvointialue	Sosiaalitoimen varautuminen	Sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskus	heli.laapotti@pshyvinvointialue.fi	Sosiaalihuollon valmiussuunnitelma, psykososiaalisen tuen suunnitelma, evakointisuunnitelma
Terveydenhuolto	Pohjois-Savon Hyvinvointialue	Terveydenhuollon varautuminen	Sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskus	heli.laapotti@pshyvinvointialue.fi	Terveyskeskusten valmiussuunnitelmat, alueellinen valmiussuunnitelma (PSHVA)

Kaavin kunnan valmiussuunnitelman yleinen osa

	Ympäristöterveydenhuolto	Ympäristöterveydenhuollon varautuminen	Ympäristöjohtaja	Terveystarkastaja	Ympäristöterveydenhuollon valmiussuunnitelma
Ruokahuolto / siivouspalvelut	Ruokahuolto / siivouspalvelut	Ruokahuollon varautuminen ja siivoustason ylläpito	Ateria- ja puhtauspalveluiden esihenkilö	Puhtauspalveluiden lähiesihenkilö	Ruokahuollon valmiussuunnitelma
ICT	ICT	ICT:n varautuminen	Tietosuojavastaava		ICT:n valmiussuunnitelma
INFRA	Tekninen ja ympäristö toimiala	Kunnallistekniikan varautuminen	Tekninen johtaja	Rakennustarkastaja - ympäristösihteeri	Teknisen toimialan valmiussuunnitelma
Vesi- ja jätehuolto	Vesihuolto	Vesihuollon varautuminen	Tekninen johtaja	Rakennustarkastaja - ympäristösihteeri	Vesihuollon jatkuvuus- ja valmiussuunnitelmat
Kiinteistöt	Tekninen ja ympäristö toimiala / Vuokratalot Oy	Kiinteistöjen turvallisuus	Rakennustarkastaja - ympäristösihteeri	Tekninen johtaja	Kiinteistöjen pelastussuunnitelmat

1.10 Varautumisvelvoitteiden huomioiminen ostopalveluissa ja sopimusperusteisessa palvelutuotannossa

Valmiuslain perusteluiden mukaan varautumisvelvoite koskee vain julkisen hallinnon tehtävien hoitamista. Ostopalveluina hankittujen palveluiden osalta toiminnasta häiriö- ja poikkeustilanteisiin tulee sopia sopimusteknisesti. Ostopalvelujen osalta on myös varmistettava, ettei kyseistä resurssia ole häiriötilanteissa jo varattu toisaalle (päällekkäisvaraus).

Kunnan on varauduttava myös tilanteeseen, jossa ulkopuolinen palveluntoimittaja on häiriötilanteessa kyvytön täyttämään sopimusvelvoitteitaan.

1.11 Yhteistoiminta varautumisessa ja suunnitelmien yhteensovittaminen

Jos toimialan toiminta on voimakkaasti riippuvainen jonkun toisen toimijan tarjoamista palveluista, on ehdottoman tarpeellista selvittää yhteistyössä ko. toimijan kanssa varautumiseen liittyviä käytäntöjä ja päivittää suunnitelmat yhteistyössä siten, että esimerkiksi resurssien päällekkäisvarausta ei tehdä. Tämä korostuu varsinkin, jos saman toimijan resursseja käyttää useampi taho ja häiriötilanteen tai poikkeusolojen vuoksi resurssien saatavuus on tavanomaista heikompaa.

1.12 Kuntakonserninvalmiussuunnitelmien yhteensovittaminen

Valmiussuunnitelmien välinen koordinointi tapahtuu kerran valtuustokaudessa valmiussuunnitelmien päivityksen yhteydessä.

1.13 Pelastuslaitoksen tuki valmiussuunnittelulle

Hyvinvointialue (pelastuslaitos) on valmistelemassa sopimusta alueen kuntien valmiussuunnittelun tukemiseksi. Valmiussuunnittelun tukemiseen sisältyy mm. asiantuntija-apua sekä koulutusta.

2 Operatiivinen valmiussuunnitelma, häiriötilanteen hallinta

2.1 Häiriötilanteen hallinnan tehtävät ja tavoitteet

Häiriötilanteen hallinnan keskeiset tavoitteet ja tehtävät ovat seuraavat:

- kunnan asukkaiden ja siellä oleskelevien turvallisuuden ja hyvinvoinnin varmistaminen
- häiriötilanteen seurausten minimointi
- kunnan johtamis- ja toimintakyvyn ylläpitäminen
- kunnan toimintojen ja yhteistyötahojen toiminnan yhteensovittaminen
- kunnan tuottamien elintärkeiden toimintojen ja palvelujen tuottamisen

- edellytysten varmistaminen ja siihen liittyvä päätöksenteko
- pelastustoimen ja muiden viranomaisten tukeminen
- tilannekuvan muodostaminen
- yhteydenpito ja tiedonvälittäminen muille viranomaisille ja yhteistyötahoille
- tilanteen edellyttämän viestinnän organisoiminen henkilöstölle, kuntalaisille ja muille osallisille
- ohjeiden antaminen väestölle

2.2 Johtamisjärjestelmä normaalioloissa

Kunnanvaltuusto → kunnanhallitus → toimielimet (lautakunnat, jaosto)

Johtoryhmä: kunnanjohtaja, hallintojohtaja, tekninen johtaja, rehtori-sivistysjohtaja

Toimialat: hallinto, kasvun ja oppimisen toimiala, tekninen ja ympäristö -toimiala.

2.3 Kuntakonsernin johdon ja avainhenkilöstön hälyttämisen ja informointijärjestelyt

Kaavin kunnan häiriötilanteiden ja poikkeusolojen johtoryhmä muodostuu valmiusjohtoryhmästä. **Kunnanjohtaja viranhaltijapäätös 12.1.2023 § 2.**

Valmiusjohtoryhmä

- kunnanjohtaja,
- hallintojohtaja,
- tekninen johtaja,
- rehtori-sivistysjohtaja
- päiväkodin johtaja
- rakennustarkastaja-ympäristösihteeri
- ateria- ja puhtauspalveluiden esihenkilö
- palvelusihteeri (tiedotus)
- hyvinvointialueen edustus

Hälytysohje nimi- ja yhteystietoineen on häiriötilanteiden ja poikkeusolojen johtoryhmän hälyttäminen laajoissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

2.4 Luottamushenkilöelinten informointi

Luottamushenkilöiden informointi laajemmissa häiriötilanteissa on tarpeen. Vaikka luottamushenkilöillä ei ole häiriötilanteessa varsinaista operatiivista roolia, keskeisten luottamushenkilöiden on syytä tietää perustiedot häiriötilanteesta ja sen hallintaan liittyvistä toimenpiteistä.

Taulukko 3. Informoitavat luottamushenkilöt

informoitava toimielin	nimi	informoinnista vastaava
Kunnanvaltuusto	Kunnanvaltuuston puheenjohtaja	Kunnanjohtaja
Kunnanhallitus	Kunnanhallituksen puheenjohtaja	Kunnanjohtaja
Kasvun ja oppimisen lautakunta	Puheenjohtaja	Rehtori-sivistysjohtaja
Tekninen-ympäristölautakunta	Puheenjohtaja	Tekninen johtaja
Henkilöstöjaosto	Puheenjohtaja	Hallintojohtaja

2.5 Tehostetun johtamisen ja tilanteen seurannan käynnistäminen häiriötilanteessa

Häiriötilanteiden päätöksenteko tapahtuu kunnassa normaalien toimintavaltuuksien ja päätöksentekojärjestelmän puitteissa. Hallintosäännön liitteessä on määritelty toimivalta vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Häiriötilanteiden ja poikkeusolojen johtoryhmä muodostaa kunnan toimintojen osalta häiriötilanteen hallinnassa keskeisen toiminnallisen osan.

2.6 Johtamispaikat

Häiriötilanteissa johtopaikkana toimii valmiusjohtoryhmässä sovittu kokoontumispaikka. Kokoontumispaikan tietoliikenne- ja varavoimaratkaisut tulee toteuttaa häiriötilanteen johtamispaikan edellyttämällä tasolla.

Valmiuslaki edellyttää, että julkishallinnon tulee pystyä hoitamaan tehtävänsä ja tuottamaan palvelunsa mahdollisimman häiriöttömästi myös poikkeusoloissa.

2.7 Johtaminen ja tilannetietoisuus

Tilannetietoisuuden ja johtamisen edellytysten ylläpidon takia viestinnän tulee toimia myös häiriötilanteiden ja poikkeusolojen aikana. Tämän takaamiseksi Virve-puhelimet on hankittu kaikille keskeisille henkilöille.

Tilannekuvan muodostamisella tarkoitetaan toimintaa, jossa muodostetaan kokonais-kuvaa nopeasti muuttuvasta ympäristöstä esim. onnettomuus- tai muissa häiriötilanteissa. Tilannekuvan kokoamisella luodaan edellytyksiä päätöksenteolle ja johtamiselle.

Tilannekuvaa välitetään tehtäväalueelta toiselle ja muille viranomaisille.

Tilannekuvan muodostamisessa keskeiset tekijät ja kysymykset:

- mitä on tapahtunut
- ketkä ovat aktiivisia toimijoita tilanteessa
- mistä häiriötilanne johtuu
- mitkä ovat tilanteen vaikutukset yhteisölle yleisesti
- mitkä ovat häiriötilanteen vaikutukset omalle toiminnalle lyhyellä ja pitkällä aikavälillä
- tilanteen kehittymisen vaihtoehdot
- mitä toimenpiteitä tilanteen hallitsemiseksi on perusteltua toteuttaa
- mitä muut toimijat tekevät
- ovatko omat resurssit riittävät
- mitä muita resursseja on käytettävissä ja miten niitä saadaan käyttöön
- resurssien jakaminen ja priorisointi
- keneltä tarvitsemme tietoa
- ketkä tarvitsevat tietoa meiltä

Tilannekuvan muodostamisessa on myös erotettava välitettävä tilannekuva omalle organisaatiolle ja muille organisaatioille.

2.8 Viestinnän ja tiedottamisen peruslinjaukset

Viestinnän peruslinjaus häiriötilanteissa on, että toimivaltainen johtovastuussa oleva viranomainen vastaa myös tilanteeseen liittyvästä viestinnästä. Muut mahdollisesti toimintaan osallistuvat puolestaan vastaavat omaan toimintaansa liittyvästä viestinnästä.

Laajoissa häiriötilanteissa, jotka vaikuttavat kunnan palvelutuotantoon tai muutoin kunnan eri toimialojen toimintaan, viestintä keskitetään ja yhteensovitetään eri toimialojen ja toimijoiden kesken. Viestinnässä on huomioitava erikseen sisäinen viestintä ja ulkoinen viestintä.

2.9 Vastuut ja tehtävät häiriötilanteen hallinnassa

Häiriötilanteiden hallintaan liittyvät vastuut ja tehtävät vaihtelevat erityyppisiin uhkiin liittyen. Uhkakartoituksen mukainen häiriötilanteen hallintaan osallistuvien toimialojen tehtävänjako on koottu valmiusmatriisiin.

Häiriötilanteiden yksityiskohtaiset toimintakortit laaditaan toimialojen valmiussuunnitelmien päivityksien yhteydessä.

2.10 Pelastuslaitoksen tuki häiriötilanteen hallinnassa

Pelastusviranomainen voi antaa toimialaansa soveltuvaa virka-apua valtion tai kunnan viranomaisen ja laitoksen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi pelastustoimintaa edellyttävissä laajoissa häiriötilanteissa (esim. suuronnettomuudet). Tilanne saattaa edellyttää kaikkien pelastuslaitoksen käytössä olevien henkilöstöresurssien sitomista pelastustoimen perustehtävien hoitamiseen, jolloin kunnalle tarjottavat tukimahdollisuudet voivat olla rajallisia.

Pelastuslaitos voi tukea/avustaa kuntaa häiriötilanteen hallinnassa ja kriisijohtamisessa mm. seuraavilla tavoilla:

- pitää yllä turvallisuustilannekuvaa ja tiedottaa ennalta uhkaavasta tilanteesta
- hälyttää tarvittaessa kunnan johtohenkilöstön
- pelastuslaitoksen johtokeskus avustaa kuntaa esimerkiksi tiedottamisessa
- antaa tarvittaessa vaaratiedotteita
- käynnistää tarvittaessa väestöhälytysjärjestelmän
- avustaa johtamisen tilannekuvan kokoamisessa ja laatimisessa

2.11 Pelastustoiminta, väestön suojaaminen ja yhteistoiminta pelastuslaitoksen kanssa

Pelastuslaitos vastaa pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien hoitamisesta, kun tulipalo, muu onnettomuus tai niiden uhka vaatii kiireellisiä toimenpiteitä ihmisen hengen tai terveyden, omaisuuden tai ympäristön suojaamiseksi tai pelastamiseksi, eivätkä toimenpiteet ole onnettomuuden tai sen uhan kohteeksi joutuneen omin toimin hoidettavissa tai kuulu muun viranomaisen tai organisaation hoidettavaksi.

Pelastustoiminnan keskeisiä tehtäviä ovat:

- pelastusasemien valmiuden kohottaminen sekä viesti-, valvonta- ja hälytysjärjestelmien saattaminen toimintavalmiuteen
- pelastus- ja muut tarvittavat toimenpiteet tuho- ja vaaratilanteissa
- mahdollisten väestön evakointien toteuttaminen
- toimialaa koskeva tiedotus ja valistus alueen väestölle
- omatoimisen varautumisen organisaatioiden perustaminen ja toimintavalmiuteen saattaminen
- rakenteellisen suojelun neuvonta ja ohjaus (väestönsuojien käyttökuntoon saattaminen ja tilapäisten suojarakenteiden rakentamisen ohjaaminen)

2.11.1 Yhteistoiminta

Pelastuslaitoksen yhteyshenkilö toimii tarvittaessa asiantuntijana johtokeskuksessa ja avustaa yhteisen tilannekuvan ylläpidossa.

2.11.2 Pelastustoiminnan johtaminen

Pelastustoiminnan johtaminen toteutetaan Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastuslaitoksen johtokeskusohjeen mukaisesti. Useamman toimialan viranomaisten osallistuessa pelastustoimintaan tilanteen yleisjohtajana toimii pelastustoiminnan johtaja, eli pelastusviranomainen. Yleisjohtaja vastaa tilannekuvan ylläpitämisestä ja toiminnan yhteensovittamisesta. Tilanteen yleisjohtaja voi muodostaa avukseen viranomaisten, laitosten ja toimintaan osallistuvien vapaaehtoisten yksiköiden edustajista koostuvan johtoryhmän ja kutsua asiantuntijoita avukseen.

Kaavin kunnan eri toimialojen yksiköt toimivat oman johtonsa alaisuudessa siten, että niiden toimenpiteet kokonaisuudessaan edistävät onnettomuuden tai tilanteen seurausten tehokasta torjuntaa.

2.11.3 Väestön varoittaminen

Pelastuslaitos huolehtii alueellaan väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteesta sekä siihen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä. Väestön varoittamisen keinoja ja kanavia ovat: väestöhälyttimet, hälytysajoneuvon kuulutusjärjestelmä, radio/televisio/teksti-TV (vaaratiedote), internet, some ja painettu media.

2.11.4 Väestön suojaaminen

Normaaliolojen onnettomuuksissa väestö suojautuu viranomaisen määräyksestä pääasiassa asuin- ja muihin sisätiloihin. Väestönsuojiiin suojaudutaan lähinnä poikkeusolojen vakavimmissa uhkatilanteissa (säteilyonnettomuus, sota) viranomaisen määräyksestä.

Pelastuslaitoksella ja rakennusvalvonnassa on tiedot Kaavin kunnan alueen väestönsuojista.

Kaavin kunnan tarvittavat toimialat (viranomaiset) avustavat tarvittaessa väestönsuojamisessa.

2.11.5 Väestön evakuointi

Väestön evakuoinnilla tarkoitetaan viranomaisten johdolla tapahtuvaa väestön tai sen osan siirtämistä pois vaaran uhkaamalta alueelta ja sijoittamista turvalliselle alueelle sekä väestön elinedellytysten ja yhteiskunnan tärkeiden toimintojen turvaaminen evakuointitilanteessa. Väestön evakuointi on osa pelastustoimintaa, joten sen suunnittelu ja toteutus tapahtuvat pelastuslaitoksen johdolla. Kaavin kunnan toimialat (viranomaiset) avustavat tarvittaessa väestön evakuoinnissa evakuointisuunnitelman mukaisesti.

Suppeimmillaan evakuointi voi koskea esimerkiksi yhden talon asukkaiden ja laajimmillaan useiden kuntien tai vielä laajempien alueiden koko väestön siirtämistä pois vaaran uhkaamalta alueelta ja sijoittamista turvalliselle alueelle.

2.11.6 Omatoiminen varautuminen

Omatoimisen varautumisen toimintoja voidaan johtaa suojautumista ja evakuointeja edellyttävissä tilanteissa. Toiminnalla mahdollistetaan mm. ohjeiden perillemeno ja tilannekuvan kokoaminen.

2.12 Toiminnan yhteensovittaminen

Kaavin kunnan toimintojen varmistamiseksi kunnassa toimivat tai kunnan alueella vaikuttavat eri yhteistyöviranomaiset ja -tahot nimeävät valmiussuunnittelun yhteishenkilön, jonka tehtävänä on vastata omasta valmiussuunnittelusta ja erityistilannesuunnittelusta. Tarvittaessa em. tahot perustavat häiriötilanteen vaatiman valmiusorganisaation ja sovittavat yhteen kunnan ja oman organisaation valmiussuunnitelmat.

Näitä tahoja ovat mm.:

- konserniyhteisöt
- hyvinvointialue
- naapurikunnat
- keskeiset elinkeinoelämän toimijat
- valtion paikallis-, alue- ja keskushallinto
- puolustusvoimat
- järjestöt, kirkot ja muut uskonnolliset yhdyskunnat

Yhteistoiminta Kaavin kunnan ja puolustusvoimien kesken on sovittu Pohjois-Savon

aluetoimiston ja kunnan välisellä yhteistoiminta-asiakirjalla. Yhteistoiminnan tavoitteena on taata kaikille osapuolille hyvät toimintaedellytykset, selkiyttää suunnittelua ja poistaa päällekkäisyyksiä erityisesti henkilöstön, ajoneuvojen ja tilojen varaamisessa sekä alueiden käytössä.

3 Poikkeusolojen valmiussuunnitelma, varautuminen poikkeusoloihin

3.1 Poikkeusolojen vaikutukset kunnan toimintaan ja toimintaedellytyksiin

Poikkeusoloja ovat valmiuslaissa ja puolustustilalaisissa säädetty tilanteet, joiden hallitseminen ei ole mahdollista viranomaisten säännönmukaisin toimivaltuuksin tai voimavaroin.

Poikkeus-oloja ovat valmiuslain 3 §:n mukaan:

- 1) Suomeen kohdistuva aseellinen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettava hyökkäys ja sen välitön jälkitila;
- 2) Suomeen kohdistuva huomattava aseellisen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavan hyökkäyksen uhka, jonka vaikutusten torjuminen vaatii tämän lain mukaisten toimivaltuuksien välitöntä käyttöön ottamista;
- 3) väestön toimeentuloon tai maan talouselämän perusteisiin kohdistuva erityisen vakava tapahtuma tai uhka, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti vaarantuvat;
- 4) erityisen vakava suuronnettomuus ja sen välitön jälkitila;
- 5) vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti; sekä
- 6) sellainen
  - a) julkisen vallan päätöksentekokykyyn;
  - b) rajaturvallisuuden tai yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen;
  - c) välttämättömien sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen palvelujen saatavuuteen;
  - d) energian, veden, elintarvikkeiden, lääkkeiden tai muiden välttämättömien hyödykkeiden saatavuuteen;
  - e) välttämättömien maksu- ja arvopaperipalvelujen saatavuuteen;

f) yhteiskunnallisesti kriittisten liikennejärjestelmien toimivuuteen; tai

g) edellä a–f alakohdassa lueteltuja toimintoja ylläpitävien tieto- ja viestintätekniisten palvelujen tai tietojärjestelmien toimivuuteen

kohdistuva uhka, toiminta, tapahtuma tai näiden yhteisvaikutus, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti ja laajamittaisesti estyvät tai lamaantuvat tai joka muulla näihin vakavuudeltaan rinnastuvalla tavalla erityisen vakavasti ja olennaisesti vaarantaa yhteiskunnan toimintakykyä tai väestön elinmahdollisuuksia.

Valmiuslain mukaan viranomaiset voidaan oikeuttaa poikkeusoloissa rajoittamaan eräitä perusoikeuksia, mutta siinä yhteydessä käyttämään vain sellaisia toimivaltuuksia, jotka ovat välttämättömiä ja oikeasuhtaisia laissa säädetyn tarkoituksen saavuttamiseksi. Toimivaltuuksia voidaan käyttää vain sellaisin tavoin, jotka ovat välttämättömiä lain tarkoituksen saavuttamiseksi ja oikeassa suhteessa toimivaltuuden käyttämisellä tavoiteltavaan päämäärään nähden. Toimivaltuuksia voidaan käyttää vain, jos tilanne ei ole hallittavissa viranomaisten säännönmukaisin toimivaltuuksin.

3.2 Kunnan hallinto poikkeusoloissa

Häiriötilanteiden ja poikkeusolojen hallintosäännön liite ohjaa toimintaa poikkeusoloissa. Hallintosäännön liitteineen vahvistaa Kaavin kunnanvaltuusto.

3.3 Valmiustoiminta poikkeusoloissa

Valmiuden säätelystä (tehostamisesta) puhuttaessa käytetään usein asteikkoa:

- perusvalmius
- tehostettu valmius
- täysvalmius

Perusvalmiudessa organisaatio toimii silloin, kun mitään erityistä kunnan toimintoihin vaikuttavaa, ennakolta havaittavissa olevaa, häiriötä tai turvallisuusuhkaa ei ole.

Tehostettu valmius tarkoittaa valmiutta, joka on mahdollista toteuttaa toimialakohtaisin, häiriötilanteesta selviytymisen edellyttämin sisäisin päätösin ja viranomaisten säännönmukaisin toimivaltuuksin silloin, kun on saatu ennakkovaroitus tai tieto uhkaavasta vaarasta tai kansainvälisen tilanteen kiristyminen sitä edellyttää.

Täysvalmius tarkoittaa valmiutta, jonka saavuttaminen ei onnistu ilman viranomaisten lisätoimivaltuuksia. Näistä toimivaltuuksista on säädetty valmiuslaissa ja niitä voidaan ottaa käyttöön, jos valtioneuvosto, yhteistoiminnassa presidentin kanssa, toteaa maassa vallitsevan poikkeusolot.

3.4 Varausjärjestelyt ja varaamisen vastuut

3.4.1 Henkilöstön varaamisen vastuut kuntakonsernissa

Kaavin kunta tekee VAP-esitykset (Vapautettu aseellisesta palveluksesta) puolustusvoimien kanssa tehdyn yhteistoiminta-asiakirjan yhteistoimintaperiaatteiden

mukaisesti.

3.4.2 Vastuut rakennusvarauksista

Poikkeusolojen toimintoja varten tehdyt rakennusvaraukset ehkäisevät päällekkäisiä eri toimijoiden tilojen käyttöä koskevia suunnitelmia.

3.4.3 Vastuu ajoneuvo- ja työkonevarauksista

Pohjois-Savon aluetoimisto käsittelee ajoneuvo- ja työkonevarauksia. Varauksissa huomioitava ostopalvelujen ajoneuvo-, työkone ja henkilövaraukset.

3.5 Väestönsuojelutehtävät ja väestönsuojeluorganisaatio

Väestönsuojelu on humanitääristen tehtävien suorittamista, joiden tarkoituksena on siviiliväestön suojeleminen ja sen auttaminen selviytymään vihollisuuksien ja onnettomuuksien välittömiltä vaikutuksilta sekä välttämättömien edellytysten luominen eloonjäämiselle.

Yhteistoiminta väestönsuojeluun varautumisessa:

Valtion, hyvinvointialueen ja kunnan viranomaisen vastuulla olevat väestönsuojelutehtävät ja niihin varautuminen kuuluvat virkatehtäviin ja työsopimussuhteissa ko. henkilön työtehtäviin. Edellä mainittu koskee myös tehtävien suorittamista varten tarpeelliseen koulutukseen osallistumista.

Pelastusviranomaiset huolehtivat niiden vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamisesta.

Kukin viranomainen, toimiala tai organisaatio hoitaa sille kuuluvia väestönsuojelutehtäviään ko. hallinnonalan lainsäädännön mukaisesti sekä ottaa ne huomioon varautuessaan toimintaansa poikkeusoloissa.

4 Käsitteitä (YTS 2017)

Kokonaisturvallisuus on tila, jossa yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kohdistuviin uhkiin ja riskeihin on varauduttu.

Yhteiskunnan elintärkeä toiminto on toiminto, joka on välttämätön yhteiskunnan toimivuuden kannalta.

Jatkuvuuden hallinta on huoltovarmuutta parantava organisaation prosessi, jolla tunnistetaan toiminnan uhat ja arvioidaan niiden vaikutukset organisaatiossa ja sen toimijaverkostossa sekä luodaan toimintatapa vakavien häiriötilanteiden hallinnalle ja toiminnan jatkuvuudelle.

Varautuminen on toiminta, jolla varmistetaan tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen ja mahdollisesti tarvittavat tavanomaisesta poikkeavat toimenpiteet häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Yhteinen varautuminen on maakunnan alueella tehtävän *varautumisen* osa-alue, johon osallistuvat alueella toimivat viranomaiset, kunnat, elinkeinoelämä ja järjestöt yhdessä.

Omatoiminen varautuminen on yksityisten ihmisten ja yhteisöjen toiminta, jolla pyritään onnettomuuksien ehkäisyyn ja valmistaudutaan toimimaan vaaratilanteissa.

Informaatio vaikuttaminen on suunnitelmallinen toiminta, jonka tavoitteena on informaatiota muokkaamalla saada aikaan omien tavoitteiden mukaisia muutoksia kohteen informaatio- ja mielipideympäristössä.

Hybridivaikuttaminen on toiminta, jolla pyritään erilaisia, toisiaan täydentäviä keinoja käyttäen ja kohteen heikkouksia hyödyntäen saavuttamaan omat tavoitteet.

Valmiussuunnittelu normaaliaikana laadittava ja ylläpidettävä kuvaus toimenpiteistä, joilla varmistetaan toiminta vakavissa häiriöissä ja poikkeusoloissa.

Häiriötilanne on uhka tai tapahtuma, joka vaarantaa yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja tai strategisia tehtäviä ja jonka hallinta edellyttää viranomaisten ja muiden toimijoiden tavanomaista laajempaa tai tiiviimpää yhteistoimintaa ja viestintää.

Poikkeusolot on valmiuslaissa tarkoitettu yhteiskunnan tila, jossa on niin paljon tai niin vakavia häiriöitä tai uhkia, että on tarpeen mahdollistaa viranomaisten tavanomaisesta poikkeava toimivaltuuksien käyttö.

5 Liitteet

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2017

Kansallinen riskiarvio 2023

Pohjois-Savon alueellinen riskiarvio 2023

Pohjois-Savon hyvinvointialueen valmiussuunnitelma 2023

Kaavin kunnan valmiussuunnitelman yleisen osan liitteet ovat salaisia julkisuuslain (621/1999) 24 §:n 1 mom. kohdan 8 perusteella

